

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta (HE 104/2025 vp)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annettua lakia (71/2023), jäljempänä *kannustejärjestelmälaki*, esitetään muutettavaksi. Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin säännökset, jotka mahdollistaisivat tulosperusteisten tukien ja ympäristöllisten tarjouskilpailujen kokeilun. Toimenpiteitä, joihin tukea myönnettäisiin, olisivat keskimääräistä suuremman lehtipuuosuuden jättäminen taimikon ja nuoren metsän hoitotyössä, suojavyöhykkeen jättäminen, suon ennallistaminen ja lehdon luonnonhoito. Suojavyöhykkeen jättämistä koskeva tuki olisi alueellinen. Muiden kokeilujen tukea voisi hakea koko Suomessa.

Laissa säädettäisiin kokeiluhankkeiden tuen myöntämisen edellytyksistä, hankkeiden valintaperusteista, hoito- ja kunnossapitovelvoitteen laajentamisesta sekä asiakirjojen täydentämisestä ja julkisuudesta.

Suojavyöhykkeen jättämisen, lehdon luonnonhoidon ja suon ennallistamisen tuissa avustushaussa testattaisiin ympäristöllistä tarjouskilpailua sen sijaan, että tukea maksettaisiin perinteiseen tapaan toteutuneiden kustannusten mukaan. Näissä kolmessa kokeilussa kaikki hakijat eivät saisi tukea, vaan rahoitettavaksi valittaisiin parhaan vertailuluvun saaneet kohteet. Vertailulukuun vaikuttaisivat maanomistajan hakeman tuen määrä ja valintaperusteista saadut pisteet. Kullekin kolmelle työalajille ehdotetaan omia valintaperusteita.

Kaikissa neljässä kokeilussa testataan tuloksesta maksamista. Taimikon ja nuoren metsän hoidossa tämä tarkoittaisi, että korotuksen tukeen saisi, jos hoitotyössä olisi jätetty keskimääräistä enemmän lehtipuita. Suojavyöhykkeen jättämisen tuki maksettaisiin, kun virtaveden rannalla olisi toteutunut uudistushakkuu, jossa olisi jätetty suojavyöhyke. Muutokset luonnossa tapahtuvat usein hitaasti, minkä takia lehdon luonnonhoidon ja suon ennallistamisen tuloksen saavuttamista arvioitaisiin vasta noin kahdeksan vuoden kuluttua toimenpiteen toteuttamisesta. Koska kahdeksan vuoden odottelu olisi maanomistajalle kohtuuttoman pitkä aika, esitetään, että 80 prosenttia tuesta maksettaisiin toimenpiteiden toteuttamisen jälkeen ja 20 prosenttia, mikäli tulos on saavutettu.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2026. Suon ennallistamisen ja lehdon luonnonhoidon kokeilu alkaisi 1.7.2026 ja kaksi muuta kokeilua alkaisivat vuoden 2027 alussa. Tukia ei voisi enää hakea vuoden 2029 jälkeen.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa tunnistetaan tarve kehittää uusia rahoitusmalleja. Hallitusohjelmassa nostetaan esille muun muassa markkinaehtoisten ja kustannustehokkaiden ratkaisujen selvittäminen ja ympäristöllisten tarjouskilpailujen hyödyntäminen.

Kokeilussa testataan uusia ideoita metsätalouden kannustejärjestelmän uudistamiseksi. Kokeilun perusteella voidaan tehdä johtopäätöksiä 2030-luvun kannustejärjestelmän kehittämisestä. Kokeilu

edistää monimuotoisuutta ja samalla tukee uusien työkalujen kehittämistä EU:n
ennallistamisasetuksen toimeenpanemiseksi.